

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, доктори
илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
Раҳмон Дилшод Сафарбек

« 12 » 11

Хулосаи

**чаласаи кафедраи менеҷмент ва маркетинги факултети Иқтисод ва идораи
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ
(протоколи № 4 аз 10.11.2022)**

Рисолаи номзадӣ дар мавзӯи «Ташаккул ва рушди бозори фуруши барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» дар кафедраи «Менеҷмент ва маркетинг»-и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ иҷро шудааст.

Дар давраи омодагии рисола Бобохонова Шаҳрбону Холназаровна ба ҳайси муаллими калони кафедраи «Менеҷмент ва маркетинг»-и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ фаъолият намудааст.

Бобохонова Шаҳрбону Холназаровна аз соли 2014 унвонҷӯи кафедраи «Менеҷмент ва маркетинг»-и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ мебошад.

Роҳбари илмӣ: номзоди илмҳои иқтисодӣ, дотсент Мирзоалиев А.А.

Мавзӯи рисолаи илмӣ бо қарори Шурои олимони донишгоҳ аз 25.02.2020 с. № 7/6-16 тасдиқ шудааст.

Аз натиҷаи ташҳиси диссертатсия чунин хулоса бароварда шуд:

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот. Таъминот бо нерӯи барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон чун дар дигар мамлакатҳо самти стратегии иқтисодиёт буда, мубрамии рушди он қотеона тасдиқ шудааст. Соҳаи иқтисодиёти миллӣ – электроэнергетика ва бозори бо он алоқаманд – бозори фурӯши барқ, ки таъминот ба нерӯи барқро амалӣ мекунад, самтҳои муҳими фаъолияти иқтисодӣ буда, вазъ ва мушкилоти онҳо ҳам ба рушди умумӣ ва ҳам ба рушди соҳаҳои алоҳидаи иқтисодиёти миллӣ таъсири назаррас мерасонанд. Бинобар ин, электроэнергетика ва бозори фурӯши барқ ҳамеша дар маркази диққати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд.

Бозори фурӯши барқ дар таъмини барномаҳои мухталифи рушди иҷтимоӣ иқтисодӣ, пойдорӣ ва устувории иқтисодиёти миллӣ, ки аз Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 бармеоянд ва ба ҳалли мушкилоти истиқлолияти энергетикӣ мамлакат вобаста мебошанд, саҳми муҳим дорад. Ҳамчунин, рушди бозори фурӯши барқ заминаи асосии амалӣ намудани ҳадафи чоруми стратегияи кишвар – саноатикунони босуръат мебошад.

Дар воқеъ, имрӯз ҳаёти муътадили ҷамъиятро бе нерӯи барқ тасаввур кардан мумкин нест. Вале рушди ҳуди соҳаи электроэнергетика аз кори бомуваффақияти субъектҳои бозор, ки барои бо нерӯи барқ таъмин намудани соҳаҳои гуногуни иқтисодиёт ва аҳолии мамлакат хизмат мекунанд, вобаста аст. Аз ин лиҳоз, ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ дар таъмини ҳадафҳои стратегияи мамлакат аҳамият ва мубрамии хоса дорад.

Аҳамияти баланди иҷтимоӣ иқтисодии соҳаи электроэнергетика масъулияти субъектҳои бозори фурӯши барқ ва мақомоти давлатиро, ки масъалаҳои фаъолияти соҳаи мазкурро танзим мекунанд, афзун мекунад. Зиёда аз ин, хусусиятҳои ҳуди нерӯи барқ ҳамчун мол ба равандҳои ташкил ва рушди бозори фурӯши барқ асари худро мегузоранд. Паёмади таъсири хусусиятҳои нерӯи барқ ҳамчун моли махсус ин аст, ки дар бозори фурӯши

барқ татбиқ намудани муносибатҳои рақибона мушкил аст. Дар аксари мамлакатҳо ин бозор дар доираи инҳисори давлат қарор дорад.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, чун дар дигар мамлакатҳои пасошуравӣ, нерӯи барқ ба соҳаи амали қоидаҳои инҳисори табиӣ мансуб аст. Молҳое, ки субъектҳои инҳисори табиӣ истехсол мекунанд, дар аксар мавридҳо ивазшаванда нестанд ва ин ҳолат ба сатҳи нархҳои онҳо таъсир мерасонад. Аксар вақт субъектҳои бозори инҳисорӣ нархи нерӯи барқро бе назардошти майлу хоҳиши истеъмолкунандагон муқаррар мекунанд. Дар чунин маврид давлат масъулияти танзими нархҳо дар ин бозор ба уҳдаи худ мегирад. Зеро нархҳои инҳисорӣ ба равандҳои рушди дигар соҳаҳои иқтисодиёт таъсири номатлуб расонида метавонанд.

Гузашта аз ин, имрӯз дар бозори ҷаҳонии нерӯи барқ дигаргуниҳои ҷиддӣ рух медиҳанд. Комёбиҳои илму техника дар соҳаи электроэнергетика ба иштирокчиёни бозори мазкур дар равандҳои истехсол, интиқол ва истеъмоли нерӯи барқ имконияти васеъ фароҳам оварда, рақобати шадидро ба маҳсулоти соҳаҳои дигари комплекси сӯзишворӣ ва энергетика ба миён меоранд. Давлатҳо муносибати худро ба танзими бозори фурӯши барқ дигар мекунанд, таркиби манбаъҳои тавлиди нерӯи барқ васеъ мешавад, давлатҳо сиёсати худро дар соҳаи электроэнергетика бозбинӣ мекунанд.

Ҳамаи гуфтаҳо мубрами таҳқиқи масъалаҳои ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқро муайян карда, вазифаи муҳими таҳияи муқаррароти назариявӣ методологӣ ва тавсияҳои амалиро оид ба мукамалсозии бозори мазкур ба миён мегузоранд. Дар доираи диссертатсияи мазкур кӯшиш ба харҷ дода шудааст, ки ин вазифа иҷро карда шуда, барои мукамалсозии бозори фурӯши барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти хусусиятҳои миллии соҳаи электроэнергетика тавсияҳои дахлдор таҳия ва пешниҳод карда шаванд.

Дарачаи коркарди илми масъалаи мавриди омӯзиш. Диссертатсия ба асарҳои олимони оид ба назария ва методологияи ташаккул ва рушди

бозори фурӯши барқ ва омӯзиши таҷрибаи ҷаҳонии амалкунии субъектҳо дар бозори мазкур асос меёбад. Дар амалияи ҷаҳонӣ оид ба ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ таҷрибаи назаррас мавҷуд аст. Ҷанбаҳои назариявӣ, методологӣ ва амалии ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ дар асарҳои илмӣ муҳаққиқони хориҷӣ Д.В. Агафонов, А.В. Андриенко, В.Я. Афанасев, Д.В. Баландин, Л.С. Беляев, И.А. Беров, М.В. Василева, Е.Ю. Винокуров, Э.П. Волков, Е.Д. Волкова, И.А. Герасимов, Л.Д. Гителман, И. Дайнер, И.В. Князева, И.А. Косорлуков, И.Н. Макаров, Б.К. Максимов, О.И. Маликова, Л.Г. Матвеева, С.В. Матияшук, А.Н. Мельник, П.М. Муталиева, Г. Рахматулина, А.Ю. Савелева, А.В. Трачук, П.Л. Ҷоскоу ва дигарон баррасӣ шудаанд.

Масъалаҳои ташаккул ва рушди бозорҳои алоҳида дар асарҳои олимони ватанӣ – И. Аминов, Д.С. Амонова, Н.Ф. Нидоев, А. Рауфӣ, Р.К. Раҷабов, Қ.Қ. Толибов, М.Қ. Файзулло, Ҳ.Н. Фақеров, Ф.Р. Шаропов ва дигарон ба таҳқиқ фаро гирифта шудаанд. Дар асарҳои А.Х. Авезов, Х.М. Аҳмедов, А.Д. Аҳророва, М.Р. Абдуназарова, Б.Х. Асоев, Т. Валаматзаде, Х.Р. Исайнов, С.Ҷ. Комилов, Н.С. Назарова, Х.А. Одинаев, Г.Н. Петров, Р.Н. Рауфов, Т.Р. Ризоқулов, Ш.Р. Собирова, Ш.Х. Холиқов, Н.Х. Хоналиев, Д.Х. Хочаев, Ҷ.Х. Ҷураева паҳлуҳои гуногуни рушди электроэнергетикаи миллии баррасӣ шудаанд. Аз саҳми арзандаи муҳаққиқони мазкур дар омӯзиш ва рушди электроэнергетика ёдовар шуда, бояд қайд кард, ки дар илми ватанӣ таҳқиқи муфассали масъалаҳои ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ анҷом дода нашудааст. Бинобар ин, таҳқиқоти иловагӣ оид ба ҷиҳатҳои назариявӣ, методологӣ ва амалии ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур аст.

Робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоиҳаҳо) ва мавзӯҳои илмӣ.
Натиҷаҳои асосии таҳқиқот бо Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии

Тоҷикистон аз 1 октябри соли 2016, № 392), Барномаи аз худ намудани манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва сохтмони нерӯгоҳҳои барқи обии хурд барои солҳои 2016-2020 (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 декабри соли 2015, № 795) алоқамандӣ дорад. Диссертатсия мувофиқи нақшаи корҳои илмӣ-таҳқиқотии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдулоҳи Рӯдакӣ иҷро гардидааст.

ТАВСИФИ УМУМИИ ТАҲҚИҚОТ

Мақсади таҳқиқот. Мақсади таҳқиқот коркарди ҷанбаҳои назариявӣ ва методологӣ, таҳияи пешниҳод ва тавсияҳои амалӣ доир ба мукамалгардонии бозори фурӯши барқ мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот. Барои ноил шудан ба мақсади гузошташуда дар диссертатсия вазифаҳои зерин гузошта шуданд, ки ҳалли онҳо сохтори таҳқиқотро муайян кардааст:

- таҳқиқи ҷанбаҳои назариявӣ ва асосҳои концептуалии ташаккули бозори фурӯши барқ, муайян кардани хусусиятҳои амалкунии он дар замони муосир;

- дар асоси омӯзиши таҷрибаи хориҷӣ ва бо назардошти хусусиятҳои миллии соҳаи электроэнергетика тасдиқ ва асоснок кардани зарурати ислоҳот дар бозори фурӯши барқ;

- арзёбӣ намудани вазъи иқтисодӣ ва техникӣ муосири соҳаи электроэнергетикаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хотири муайян намудани заминаҳои рушди бозори фурӯши барқ дар мамлакат;

- омӯзиши муҳити тижоратӣ фаъолият дар бозори фурӯши барқ ва муайян кардани имконияти ҳамгирошавии низомҳои электроэнергетикии миллий, минтақавӣ ва ҷаҳонӣ;

- муайян кардани омилҳо ва роҳҳои рушди бозори фурӯши барқ дар асоси истифодаи манбаъҳои хурди тавлиди нерӯи барқ;

- омӯзиши имконият ва таҳия намудани тавсияҳои амалӣ барои татбиқи инноватсияҳо дар бозори фурӯши барқ;

- таҳия намудани амсилаи рушди бозори фурӯши барқ дар шароити тағйирёбии иқлим ва равандҳои ҷаҳонишавии муносибатҳои иқтисодӣ.

Объекти таҳқиқот. Ба сифати объекти таҳқиқот корхонаҳои соҳаи фурӯши барқ интихоб шудаанд.

Предмети таҳқиқот назария, методология ва амалияи ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Фарзияи таҳқиқот. Фарзияи таҳқиқот ба он асос меёбад, ки дар ташаккули бозори фурӯши барқ мушкилиҳои муайян дучор меоянд, зеро бозори мазкур аз бозорҳои молҳои дигар ба қуллӣ фарқ мекунад. Хусусиятҳои нерӯи барқ ҳамчун мол, шароити технологии истеҳсол ва истеъмоли он, хусусиятҳои иқтисодиёти миллӣ дар амсилаи бозори фурӯши барқ асари худро мегузоранд.

Асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқот. Асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқот татбиқи мушаххаси назарияи дарки илмӣи предмети таҳқиқот мебошад. Диссертатсия ба асарҳои олимон ва муҳаққиқон оид ба назария ва методологияи ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ асос меёбад.

Сарчашмаҳои маълумот ва пойгоҳи таҳқиқот. Таҳқиқот ба қонунҳо ва санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, маълумоти ШСХК «Барқи Тоҷик», Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон, маводи конференсияҳо, асарҳои илмӣ ва интишороти даврии ба бозори фурӯши барқ алоқаманд таъяс менамояд. Корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дар назди кафедраи менеҷмент ва маркетинги Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ гузаронида шудаанд.

Навгониҳои илмӣи таҳқиқот дар таҳияи асосҳои назариявӣ, тавсияҳои методӣ ва амалӣ оид ба мукамалгардонии бозори фурӯши барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода меёбад. Натиҷаҳои муҳими таҳқиқот, ки дорои навгониҳои илмӣ мебошанд, ин ҷиҳатҳо дар бар мегиранд:

1. Заминаҳои таърихӣ, ҷанбаҳои назариявӣ ва методологии ташаккули бозори фурӯши барқ таҳқиқ шуда, дар ин асос хусусиятҳои амалкунӣ ва рушди он муайян карда шудаанд. Ақидаи муаллиф ҷиҳати зарурати аз сохтори субъектҳои инҳисори табиӣ ҷудо кардани намудҳои алоҳидаи фаъолият дар бозори фурӯши барқ ва фароҳам овардани шароити мусоид барои фаъолияти рақибонаи иштирокчиёни нави бозор баён карда шудааст.

2. Таҷрибаи хориҷии фаъолияти субъектҳо дар бозори фурӯши барқ таҳлил карда шуда, истифодаи ҷиҳатҳои мақбули он барои барқарор кардани низоми электроэнергетикии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шудааст. Ба андешаи муаллиф, таҷрибаи хориҷӣ ҷиҳати маҳдудшавии танзими давлатии бевоситаи бозори фурӯши барқ ва корбурди усулҳои бозории танзими ғайримустақими тарифҳои нерӯи барқ барои истифода дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бештар мақбул аст.

3. Дар асоси арзёбӣ намудани вазъи муосири иқтисодӣ ва техникийи фаъолияти субъектҳои бозори фурӯши барқ шароит ва заминаҳои рушди бозори мазкур муайян карда шудаанд. Ба андешаи муаллиф, бо ворид шудани субъектҳои нав ба бозори фурӯши барқ ва ҷорӣ намудани унсурҳои бозор ва рақобат дар фаъолияти онҳо зарурати таҳия ва рушди санадҳои дахлдор ҷиҳати ба расмият даровардани муносибатҳои тиҷоратии онҳо ба миён меояд. Вобаста ба ин пешниҳодҳои муаллиф таҳия карда шудаанд.

4. Муҳити тиҷоратии фаъолияти субъектҳои бозори фурӯши барқ таҳлил карда шуда, барои ворид ва ҳамгиро шудани онҳо ба бозорҳои минтақавӣ ва ҷаҳонии электроэнергетикӣ тавсияҳо таҳия карда шудаанд. Муаллиф тасдиқ менамояд, ки бо роҳандозӣ намудани ислоҳот дар сиёсати муқаррар намудани тарифҳои барқ, пӯшонидани қарздорҳои корхонаҳои давлатӣ, таҷдиди сохтори фаъолияти бозори яқлукти нерӯи барқ ва амалӣ намудани тадбирҳо ба хоҳири ҳавасмандсозии рақобат дар дохили бозори яқлукт, метавон ба фаъолияти субъектҳои бозори фурӯши барқ таъсири созгор расонид.

5. Омилҳо ва шароити рушди бозори фурӯши барқ дар заминаи истифодаи манбаъҳои хурди тавлиди барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд. Ба андешаи муаллиф, барои рушди фаъолияти субъектҳои истифодабарандаи манбаъҳои хурди тавлид дар бозори фурӯши барқ мавҷудияти бозоре зарур аст, ки аз инҳисор озод бошад, шароите лозим аст, ки дар мавриди он соҳибкорони хусусӣ ба бозор бе монеа ворид шаванд, шароити пайваستшавӣ ба шабакаҳои барқии

марказонидашуда бояд сода ва шаффоф бошад. Бинобар ин, барои рушди бозори фурӯши барқ бо истифода аз манбаъҳои хурди тавлиди барқ аз ҷониби давлат пешниҳод кардани имтиёзҳои иқтисодӣ ва маъмурий зарур аст.

6. Тавсияҳои амалӣ барои татбиқи инноватсияҳо ва дастовардҳои илмию техникии муосир дар бозори фурӯши барқ таҳия ва пешниҳод карда шуданд. Муаллиф ба хотири роҳандозӣ кардани сиёсати рушди инноватсионии бозори фурӯши барқ дар асоси электроэнергетикаи тақсимшуда бо назардошти манфиатҳои ҳамаи истеъмолкунандагон ва истехсолкунандагони нерӯи барқ тавсияҳои муносиб таҳия кардааст.

7. Амсилаи рушди бозори фурӯши барқ дар шароити тағйирёбии иқлим ва ҷаҳонишавии иқтисодиёт таҳия карда шудааст. Дар амсилаи таҳиянамудаи муаллиф сохтори намунавии вазъи имрӯзаи низоми электроэнергетикии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасвир гардида, субъектҳои бозори фурӯши барқ ва робитаҳои байни онҳо вобаста ба тақмили муносибатҳои инҳисорӣ ва рушди рақобат дар бозори миллии фурӯши барқ муқаррар карда шудаанд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот. Муқаррароти назариявии дар диссертатсия таҳиягардидаро метавон чун саҳми назаррас дар раванди ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ эътироф кард. Натиҷаҳои назариявии диссертатсия барои иҷрои таҳқиқоти илмӣ дар самти ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ имконият фароҳам меоранд. Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки муқаррарот ва тавсияҳои аз ҷамъбасти диссертатсия пешниҳодгардида метавонанд аз ҷониби мақомоти дар соҳаи танзими бозори фурӯши барқ ваколатдор, соҳибмулкони ва роҳбарони корхонаҳои фурӯши барқ барои амалисозӣ дар фаъолияти худ ба кор бурда шаванд. Татбиқи амалии муқаррароти таҳиягардида имкон медиҳад, ки самаранокии фаъолияти корхонаҳои фурӯши барқ баланд бардошта шавад.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо истифодаи усулҳои махсус дар рафти иҷрои таҳқиқот, эътимоднокии маълумот, ҳаҷми кифояи маводи таҳқиқотӣ, коркарди омории натиҷаҳои кор, интишорот, маърузаҳо дар конференсияҳои илмию амалӣ тасдиқ мешавад. Хулоса ва тавсияҳо бо таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибаӣ асос ёфтаанд.

Нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда

1. Таҳқиқи илмии заминаҳои таърихӣ дар равандҳои ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ, муайян кардани асосҳои концептуалӣ ва хусусиятҳои амалкунии бозори фурӯши барқ дар шароити муосир.

2. Пешниҳод кардани ҷиҳатҳои мақбули таҷрибаи хориҷии фаъолияти бозори фурӯши барқ барои истифода дар низоми электроэнергетикии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Арзёбии вазъи муосири фаъолияти субъектҳои бозори фурӯши барқ ва дар ин асос муайян кардани заминаҳои рушди бозори мазкур.

4. Дар асоси таҳлили муҳити тиҷоратии корхонаҳои низоми электроэнергетикии миллӣ таҳия кардани тавсия ва пешниҳодҳо барои ҳамгиро шудани бозорҳои миллӣ, минтақавӣ ва ҷаҳонии фурӯши барқ.

5. Муайян кардани омилҳо ва шароити рушди бозори миллии фурӯши барқ бо истифода аз манбаъҳои хурди тавлиди нерӯи барқ.

6. Таҳияи пешниҳодҳо ва тавсияҳои амалӣ ҷиҳати татбиқ намудани инноватсияҳо дар фаъолияти субъектҳои бозори фурӯши барқ.

7. Таҳияи амсилаи рушди бозори фурӯши барқ дар шароити тағйирёбии иқлим ва ҷаҳонишавӣ.

Мутобиқати диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ. Таҳқиқот дар доираи муҳтавои бандҳои 3 – Ташаккул ва рушди бозори савдо, хизматрасониҳои тиҷоратӣ ва маишӣ, 15 – Роҳҳои таҳқиқ ва истифодаи самараноки потенциали субъектҳои савдо, хизматрасониҳои тиҷоратӣ ва хизмати маишӣ, 18 - Сармоягузорӣ ба рушди савдо, хизматрасониҳои тиҷоратӣ ва маишӣ ва истифодаи самаранокии он, 19 – Ташкили савдои яқлухт ва чакана дар шароити муосир, 26. - Таҳияи низоми тадбирҳо оид

ба танзими давлатии савдо, хизматрасониҳои тиҷоратӣ ва маишӣ, шиносномаи ихтисоси 08.00.05.01 – Савдо, хизматрасониҳои тиҷоратӣ ва маишӣ иҷро карда шудааст.

Саҳми шахсии доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии муаллиф дар таҳлил кардан, ба низом даровардан, аниқ ва пурра кардани равишҳои назариявӣ ва амалӣ ҷиҳати ташаккул ва рушди бозори фурӯши барқ бо назардошти хусусиятҳои соҳаи электроэнергетикаи миллии ифода меёбад. Натиҷаҳои алоҳидаи таҳқиқот метавонанд ҳангоми таҳияи ҷанбаҳои назариявӣ ва амалӣ барои ташаккул ва рушди фаъолияти корхонаҳои фурӯши барқ истифода шаванд.

Тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия. Натиҷаҳои таҳқиқот дар шакли гузоришҳои илмӣ ва тавсияҳои амалӣ пешкаш гардида, дар конференсияҳои илмии байналмилалӣ – «Масъалаҳои таъмини рушди устувор ва мутаносиб дар иқтисодиёти ҷаҳонӣ: тамоюл ва дурнамо» (Душанбе, 2019), «Иқтисодиёт, молия, ҳисобгирӣ, таҳлил ва аудит: афзалиятҳои рушди стратегӣ дар шароити иқтисодиёти рақамӣ» (Душанбе, 2022), «Масъалаҳои идоракунии ва иқтисодиёт: вазъи муосири проблемаҳои мубрам» («Вопросы управления и экономики: современное состояние актуальных проблем», Москва, 2022) ва ҷумҳуриявӣ – «Нақш ва аҳамияти сармоягузориҳо дар рушди иқтисодиёти милли» (Кӯлоб, 2016), «Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунаҳои мардумӣ» (Кӯлоб, 2019), «Танзими давлатии зиддибӯҳронии баҳши воқеии иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити саноатикунони босуръати кишвар» (Душанбе, 2022) ва дигарҳо ба баҳои мусбат сазовор гардидаанд. Тавсияҳои алоҳидаи дар диссертатсия таҳияшуда метавонанд дар фаъолияти субъектҳои бозори фурӯши барқ ва мақомоти танзимкунандаи соҳаи электроэнергетика ба кор бурда шаванд. Муқаррароти назариявӣ ва тавсияҳои амалии таҳқиқот метавонанд дар раванди таълими бакалавр ва магистрҳо бо самти «Идоракунии лоиҳаҳо», «Фаъолияти тиҷоратӣ», «Менеҷменти сифат»,

«Ташкил ва технологияи ҷараёни савдо», «Менеҷменти инноватсионӣ» истифода шаванд.

Интишорот аз рӯи мавзуи диссертатсия. Доир ба мавзуи таҳқиқот 15 корҳои илмӣ, ки аз онҳо 4 мақола дар маҷаллаҳои тавсиянамудаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расонида шудааст.

Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсия аз муқаддима, се боб, хулоса ва феҳристи адабиёт бо 154 номгӯй иборат аст. Матни диссертатсия дар 219 саҳифа дарҷ гардида, 14 расм ва 17 ҷадвалро дар бар мегирад.

Ш. РҶЙХАТИ КОРҶОИ ИНТИШОРШУДА АЗ РҶЙИ МАВЗҶИ ДИССЕРТАТСИЯ:

А) интишороти дар нашрияҳое, ки ба Феҳристи маҷалла ва нашрияҳои пешсафи таҳриршаванда ва ба ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшаванда дохил мешаванд:

[1-М]. Бобохонова, Ш.Х. Таҳлили имконияти ташкили бозори
электроэнергетикии минтақавӣ дар Осиёи Марказӣ [Матн] / Ш.Х.
Бобохонова // Паёми Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон. – 2022. -
№ 2. – С. 378-386

[2-М]. Бобохонова, Ш.Х. Асосҳои концептуалии амалкунии бозори
хизматрасониҳои электроэнергетикӣ [Матн] / А.А. Мирзоалиев, Ш.Х.
Бобохонова // Паёми Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон. – 2022. -
№ 2. – С. 52-59

[3-М]. Бобохонова, Ш.Х. Заминаҳо ва хусусиятҳои ташаккули бозори
хизматрасониҳои электроэнергетикӣ [Матн] / Ш.Х. Бобохонова // Паёми
Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон. – 2022. - № 1. – С. 142-152

[4-М]. Бобохонова, Ш.Х. Эффективность применения
низкопотенциальных возобновляемых источников энергии в странах
центрально-азиатского региона [Текст] / А.С. Джафаров, З.В. Кобули,
Ш.Х. Бобохонова, Х.И. Каюмова // Вестник Технологического
университета Таджикистана. – 2020. - № 3 (42). – С. 30-39

Б) интишорот дар маҷаллаҳои илмӣ дигар:

[5-М]. Бобохонова, Ш.Х. Мавқеъгирии стратегӣ дар бозори
хизматрасониҳои электроэнергетикӣ [Матн] / Ш.Х. Бобохонова / Танзими
давлатии зиддибӯхронии баҳши воқеии иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон
дар шароити саноатикунони босуръати кишвар / Маводи конференсияи
илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ (ш. Душанбе, 26 сентябри соли 2022). – Душанбе:
ДБССТ, 2022. - С. 96-101

[6-М]. Бобохонова, Ш.Х. Анализ современного состояния рынка
электроэнергетических услуг Республики Таджикистан [Текст] / Ш.Х.
Бобохонова / Вопросы управления и экономики: современное состояние
актуальных проблем / Сборник статей по материалам LXI-LXII
международной научно-практической конференции (г. Москва, август
2022). – № 7-8 (56). – М.: Изд. Интернаука, 2022. - С. 17-26

[7-М]. Бобохонова, Ш.Х. Сохтор ва хусусиятҳои амалкунии бозори
хизматрасониҳои электроэнергетикӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] /
Ш.Х. Бобохонова / Иқтисодиёт, молия, ҳисобгирӣ, таҳлил ва аудит:
афзалиятҳои рушди стратегӣ дар шароити иқтисодиёти рақамӣ / Маводи
конфронси илмӣ-амалии байналмилалӣ (ш. Душанбе, 21-23 майи соли
2022). – Душанбе, матбааи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, 2022. – С. 496-
501

[8-М]. Бобохонова, Ш.Х. «Энергияи сабз» ва рушди устувори он
[Матн] / Ш.Х. Бобохонова / Маводи конференсияи илмӣ-назариявии
устодон ва шогирдонии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи

Рӯдакӣ (ш. Кӯлоб, 6 майи соли 2022). – Кӯлоб: ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, 2022. – С. 88-94

[9-М]. Бобохонова, Ш.Х. Заминаҳои таърихӣ пайдошавии бозори хизматрасониҳои электроэнергетикӣ [Матн] / Б.Х. Каримов, Ш.Х. Бобохонова / Рушди баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит дар шароити рақамикунонии иқтисодиёт / Маводи конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ (ш. Душанбе, 26 март соли 2022). – Душанбе: ДБССТ, 2022. – 276 с., с. 244-247

[10-М]. Бобохонова, Ш.Х. Ташаккули бозори хизматрасониҳои электроэнергетикӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ш.Х. Бобохонова / Рушди баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит дар шароити рақамикунонии иқтисодиёт / Маводи конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ (ш. Душанбе, 26 март соли 2022). – Душанбе: ДБССТ, 2022. – 276 с., с. 149-153

[11-М]. Бобохонова, Ш.Х. Проблемы ТЭК Республики Таджикистан и его возможности [Текст] / Ш.Х. Бобохонова / Сборник научных статей Российско-Таджикского (славянского) университета. – Душанбе: Российско-Таджикский (славянский) университет, 2021. – С. 68-74

[12-М]. Бобохонова, Ш.Х. Таъмин ва сарфаи электроэнергия дар соҳаи саноати Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ш.Х. Бобохонова / Маводи конференсияи илмӣ-назариявӣ (ш. Кӯлоб, 24 апрели соли 2020). – Кӯлоб: ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, 2020. – С. 202-203

[13-М]. Бобохонова, Ш.Х. Экономически эффективные запасы гидроэнергоресурсов Таджикистана и их технические возможности [Текст] / Ш.Х. Бобохонова / Проблемы обеспечения стабильного и сбалансированного развития в мировой экономике: тенденции и перспективы / Материалы международной научно-практической конференции (г. Душанбе, 2019 г.). – Душанбе: ИПС, 2019. – С. 80-83

[14-М]. Бобохонова, Ш.Х. Идоракунии самараноки захираҳои обӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ш.Х. Бобохонова / Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ / Маводи конференсияи илмӣ-назариявӣ (ш. Кӯлоб, 26-27 апрели соли 2019). – Кӯлоб: ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, 2019. – С. 26-29

[15-М]. Бобохонова, Ш.Х. Устойчивость развития энергетической сферы Республики Таджикистан и ее проблемы [Текст] / Ш.Х. Бобохонова, М. Сафаров / Роль и значение инвестиции в развитии национальной экономики / Материалы республиканской научно-теоретической конференции (г. Куляб, 27-28 апреля 2016 года). – Куляб: Кулябский государственный университет имени Абуабдуллох Рудаки, 2016. – С. 125-133

Рисолаи номзадии Бобохонова Шаҳрбону Холназаровна дар мавзӯи “Ташаккул ва рушди бозори фуруши барқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” барои дарёфти дараҷаи номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.05. – Иқтисодиёти соҳаҳои хизматрасонӣ (08.00.05.01 – Савдо, хизматрасониҳои тиҷоратӣ ва маишӣ) ба экспертизаи марҳилаи навбатӣ пешниҳод карда мешавад.

Дар овоздихӣ аз рӯи масъалаи мазкур 23 – нафар иштирок намуд.

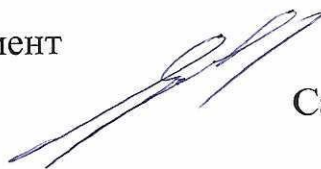
Тарафдор – 23 – нафар;

Муқобил – нест;

Бетараф – нест.

Хулоса дар ҷаласаи кафедраи менеҷмент ва маркетинги факултети Иқтисод ва идораи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ аз 10.11.2022 сураҷаласаи № 4 тасдиқ шудааст.

Раис: мудирӣ кафедраи менеҷмент
ва маркетинг, н.и.п., дотсент

Сафарзода М.В.

Котиб:

Султонова М.Р.

Имзоҳои Сафарзода М.В. ва
Султонова М.Р. - ро тасдиқ менамоям:

Сардори Раёсати кадрҳо
ва корҳои махсуси ДДК
ба номи А.Рӯдакӣ

Амиров Ф.